

DAGENS NYHETER.

TISDAG

8 JUNI 2004

LÖSNUMMERPRIS 15:--
TEL: 08-738 10 00 VECKA 24
NUMMER 153 • 4

Svenskarna om sjukvården:

”Tre av fyra beredda söka vård utomlands”

Sjukvård har blivit en av de allra viktigaste frågorna för EU-ländernas regeringar. Alltmer välinformerade vårdkonsumenter ställer allt högre krav på inflytande, snabb tillgång och hög behandlingskvalitet. Men medan det på de politiska dagordningarna i Sverige och andra EU-länder står ransonering och omorganisation vill medborgarna ha korta väntetider och frihet att resa till den bästa vården.

Detta framgår av en ny, stor undersökning bland 8 000 medborgare i Sverige, Tyskland, Tjeckien, Storbritannien, Frankrike, Italien, Spanien och Nederländerna. Studien är gjord av det brittiska undersökningsföretaget Populus på uppdrag av en rad europeiska tankesmedjor. Den visar på en betydande klyfta mellan politiker och allmänhet – inte minst i Sverige:

HELA 98 PROCENT AV de svenskar som deltog i undersökningen angav att tiden mellan diagnos och behandling var en av viktigaste egenskaperna hos sjukvården – men bara 15 procent ansåg att väntetiderna var tillfredsställande. Nästan lika illa var det med när och var man får behandling: 85 procent fann detta viktigt men bara 29 procent var nöjda med dagens förhållanden.

Det kan vara förklaringen till att 75 procent av svenskarna säger sig vara beredda att resa utomlands för att få vård (om landstinget betalar). Det gör svenskarna till den nation i undersökningen som är öppnast för att söka vård utomlands. Det gäller äldre i nästan lika hög grad som unga. Tälamodet med de svenska väntetiderna tycks vara på väg att ta slut.

Svenskar tror inte heller på någon förbättring, enligt Populus-undersökningen.

Om inga reformer sker räknar sju av tio med fortgående försämringar av sjukvården. Det gör svenskarna mer pessimistiska än genomsnittet i de länder som ingått i undersökningen. Det är inte förvånande att åtta av tio svenskar svarar att den offentliga sjukvården måste reformeras.

Talrika andra opinionsundersökningar har visat att svenskarna är positiva till att mer pengar investeras i sjukvården. Så även denna – men den visar också att mer än var tredje svensk vill att även den enskilde ska kunna satsa egna resurser, vid sidan av skattsedeln. I inget annat land i undersökningen är viljan att använda egna pengar lika stor. Kanske börjar sent omsider även vi i Sverige dra slutsatser av att EU-länder med försäkringssystem saknar vårdköer medan sådana är typiska i stater där sjukvården helt bekostas via skatter?

Valet till EU-parlamentet har inget med sjukvård att göra, säger somliga envist. Formellt har de rätt – EU:s direkta inflytande över medlemsländernas sjukvårdsorganisation och -politik är – och bör förbli – litet. Men i andra avseenden är EU i hög grad berört av vad som sker inom till exempel svensk sjukvård:

Svenskar är pådrivande för att öka rörligheten för vårdkonsumenter i Europa. Ja, inte den svenska regeringen, förstås – den har tvärtom sökt hindra att svenska patienter fått vård utomlands efter det att de nekats vård i Sverige. Nej, vi syftar på aktiva patienter som rättsligt drivit sin sak och genom domar i Regeringsrätten tvingat den svenska staten att ge upp sitt motstånd.

LÅNGA VÅRDKÖER i våra landsting gör det troligt att många svenska ”vårdturister” reser till andra EU-länder för att få vård. Även med den av regeringen utlovade men fortfarande mycket diffusa nationella vårdgarantin lär svenska patienter tvingas köa längre än i till exempel Tyskland eller Storbritannien.

Ökad rörlighet inom EU är med andra ord en viktig vårdkonsumentfråga. Rätten att ta med sig den offentliga finansieringen över gränserna är nu fastslagen även i Sverige. Men detta är bara ett av flera nödvändiga steg.

Det krävs en infrastruktur för vårdkonsumenterna som underlättar rörligheten: ”centers of excellence” inom den högspecialiserade sjukvården, gemensamma standards för patientjournaler och annan dokumentation, brett genomslag för IT-hjälpmiddel i vården och konsumentinformation som underlättar valet av behandlingsmetod och vårdgivare.

Valmöjligheter och rörlighet får sitt fulla värde först när Europas patienter och vårdkonsumenter också har kunskap att utnyttja sina möjligheter till bättre hälsa och vård.

CHARLOTTE CEDERSCHIÖLD

Vice talman(m) i EU-parlamentet

JOHAN HJERTQVIST

Chef för tankesmedjan Timbro Hälsa